

ОЕСР та Україна



Починаючи з 1991 року ОЕСР та Україна наполегливо співпрацюють задля вдосконалення сфери державного управління та розвитку економіки. У 2014 році з Урядом України було підписано **Меморандум про взаєморозуміння щодо поглиблення співробітництва** (далі — Меморандум).

У квітні 2015 року було підписано План заходів з реалізації Меморандуму, перегляд якого було здійснено Урядом України та ОЕСР у 2019 році з метою врахування нових політичних пріоритетів. На поточний момент План заходів складається з трьох основних компонентів: **i) боротьба з корупцією; ii) державне управління та верховенство права; iii) інвестування та бізнес клімат.** Планом заходів

передбачено виконання 29 проектів та аналітичних оглядів. План визначає 28 розроблених ОЕСР документів, на приєднання до яких Україна могла б подати заявку, та 10 робочих органів ОЕСР, до яких Україна може відправити запит щодо партнерства. Метою очолюваної українським урядом **Координаційної ради ОЕСР-Україна** є поширення стандартів та передових практик ОЕСР серед міністерств та моніторинг виконання Плану заходів. У січні 2020 року Меморандум про взаєморозуміння щодо поглиблення співробітництва було поновлено на додаткові п'ять років до 2025 року прем'єр-міністром України Денисом Шмигалем. План заходів з реалізації Меморандуму буде переглянуто у 2021 році з метою узгодження роботи ОЕСР з новою Урядовою програмою на наступний термін.

Користування інструментарієм ОЕСР

Україна може отримати численні переваги від участі в роботі комітетів і органів ОЕСР, які створюють середовище, що сприяє збагаченню національним досвідом країн-членів ОЕСР, оскільки вони розробляють міжнародні стандарти та визначають передову практику у сфері політики, і це допомагає зміцненню її державних інституцій і міжнародного співробітництва. Участь України в деяких комітетах ОЕСР базується на процесах незалежної експертної оцінки, що допомагає нарощувати потенціал, зміцнити державні інституції, а також надати підтримку процесу розроблення та реалізації реформ. Приєднання до правових інструментів ОЕСР надасть Україні можливість подальшого наближення до передових міжнародних практик та стабілізації реформ політики. Україна отримує такі переваги:

- ◆ навчання в експертному середовищі та підтримка через участь у роботі певних комітетів ОЕСР;
- ◆ наближення до стандартів ОЕСР;
- ◆ знання й обмін даними;
- ◆ нарощування потенціалу для вдосконалення процесу реалізації реформ;
- ◆ огляди політики та рекомендації ([повний перелік звітів ОЕСР щодо України від 2015 року](#)).

Робота у тісній співпраці

Окрім сильної політичної волі реалізувати амбітну програму реформ, започатковану після Майдану в 2014 році, для сталого реформування Україна потребує підтримки у сфері політики, а також - посилення зусиль у напрямку зміцнення інституційного потенціалу. ОЕСР володіє мультидисциплінарними знаннями та широким спектром, визнаних на міжнародному рівні, інструментів політики. І це робить її цінним партнером на шляху до просування й закріплення реформ в Україні відповідно до міжнародних стандартів. ОЕСР тісно співпрацює зі своїми членами, Європейським Союзом та іншими міжнародними організаціями для підтримки пріоритетів української політики. Україна бере участь у спеціальних зустрічах та заходах ОЕСР задля підвищення розуміння значущості реформ шляхом обміну та вивчення передових міжнародних практик. Окремі інструменти ОЕСР використовуються в якості орієнтиру та основи для визначення реформ політики України.

Контакти

Пан Вільям Томпсон
 Керівник Департаменту Євразія
 Секретаріат глобальних відносин, ОЕСР
 Т : +33 145 24 15 76
 Е : william.tompson@oecd.org

Пані Габрієла Міранда
 Керівниця проектів в Україні, Департамент Євразія
 Секретаріат глобальних відносин, ОЕСР
 Т : +33 145 24 95 01
 Е : gabriela.miranda@oecd.org

План заходів, Компонент 1: Боротьба з корупцією



Україна є членом започаткованої ОЕСР Антикорупційної мережі для країн Східної Європи та Центральної Азії (АМ) з моменту її заснування у 1998 році. **Четвертий раунд Звіту щодо моніторингу дій з боротьби з корупцією**, який було ухвалено Урядом України у жовтні 2017 року, виявив, що попри прогрес України в цій сфері за період з 2014 року, включаючи ухвалення нових законодавчих актів, створення нових органів та інституцій та безпрецедентний рівень прозорості, все ще залишається значний ризик зворотного руху реформ. Корупція залишається однією з найбільш поширених перешкод у компетентному й ефективному наданні публічних послуг, особливо в секторі державних підприємств (ДП). Звіт ОЕСР **«Антикорупційні реформи в Україні: запобігання корупції та переслідування за корупційні дії на Державних підприємствах»**, який було ухвалено Урядом України у липні 2018 року, надає комплексну оцінку сектору на прикладі

тематичних досліджень державних підприємств, зокрема, «Нафтогазу» та «Укренерго». ОЕСР сформулила рекомендації, спрямовані на зменшення корупційних ризиків на державних підприємствах, а також сприяння їх доброчесності, дотриманню законодавства та прозорості. У 2020-21 рр. **ОЕСР проведе антикорупційний огляд енергетичного сектору** та розробить типологію корупції в енергетичному секторі, а також керівні принципи щодо виявлення, розслідування та переслідування таких злочинів.

Додаткову підтримку ОЕСР зосереджує на посиленні правового та інституційного потенціалу України щодо виявлення та розслідування **резонансних корупційних злочинів** та притягнення до відповідальності винних осіб. ОЕСР була одним з основних партнерів України у створенні Національного антикорупційного бюро та Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами. Навчання **службовців податкових органів і професіоналів у сфері кримінальної юстиції**, які відповідають за виявлення і розслідування корупційних злочинів та переслідування за корупційні дії серед високопосадовців, відбуваються в рамках реалізації **Проекту «Боротьба з корупцією в Україні»** та шляхом навчання у **Податковій академії в Остії**. ОЕСР спільно з Урядом України, бізнес-асоціаціями та ЄБРР також є підписантом ініційованого ЄБРР Меморандуму щодо протидії корупції, що призвело до створення у 2015 році Ради бізнес-омбудсмена. Разом із ПРООН ОЕСР скеровує діяльність **Групи координації донорів у сфері боротьби з корупцією в Україні**. План заходів має на меті, серед іншого, забезпечення сталих антикорупційних заходів, спрямованих на наближення України до запровадження антикорупційних інструментів та стандартів політики, ухвалених ОЕСР.

Україна з 2017 року бере активну участь в **Інклюзивній рамковій програмі з питань розмивання оподаткованої бази та виведення прибутку з-під оподаткування (BEPS)**, що об'єднує понад 100 країн, завданням яких є боротьба з транскордонною податковою злочинністю. У серпні 2019 року Україна ратифікувала **Багатосторонню конвенцію щодо виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню оподаткованої бази та виведенню прибутку з-під оподаткування**, котра набула чинності у грудні 2019 року. Україна бере участь у 18-місячній програмі в рамках спільної **ініціативи ОЕСР-ПРООН «Податкові інспектори без кордонів»** з лютого 2019 року. Україна є членом **Глобального форуму з прозорості та обміну інформацією** і презентувала у 2017 році Дорожню карту із впровадження міжнародних стандартів обміну інформацією на вимогу (EOIR) та автоматичного обміну інформацією (AEOI). Зараз проводиться оглядова експертна оцінка **EOIR 2021 року в Україні**.



План заходів, Компонент 2: Державне управління та верховенство права



Спільний проект ОЕСР та ЄС — Програма SIGMA — допоміг Україні вдосконалити надання публічних послуг, а саме розробити Закон України **«Про державну службу»** та Закон України **«Про адміністративну процедуру»**. У червні 2018 року SIGMA провела в Україні оцінку базового рівня відповідності **Принципам державної адміністративної діяльності (ПДАД)**. ПДАД допомагає оцінювати сфери, включаючи стратегічні рамки реформи, розробку і координацію політики та надання державних послуг, використовується Європейською Комісією як основа для оцінки реформи державної адміністративної діяльності в країнах-кандидатах на вступ у ЄС та в потенційних країнах-кандидатах. **Звіт про оцінку базового рівня для України** за 2018 рік оцінює стан справ з державною адміністративною діяльністю через Стратегію реформування державної адміністративної діяльності. Звіт висвітлює зусилля України щодо модернізації державного управління, а також прогрес у реформуванні цього сектору. Зокрема, він відзначає недоліки та надає рекомендації для покращення надання державних послуг. Протягом останніх років SIGMA допомагала у розробці **Стратегії та Плану заходів з управління державними фінансами в Україні (УДФ)**, а також моніторингу їх виконання.

У червні 2018 року в Києві відбулась презентація звіту ОЕСР «Збереження ініціативи децентралізації в Україні». У звіті висвітлено механізми, що допомагають покращити багаторівневе управління та виявити перешкоди ефективному наданню публічних послуг на субнаціональному рівні. У результаті цієї роботи у 2019 році Україна приєдналася до *Рекомендації ОЕСР щодо ефективного державного інвестування на всіх рівнях врядування*. Наступний етап Проекту «Підтримка реформи децентралізації в Україні» розпочнеться з лютого 2021 року і продовжить роботу над нарощуванням потенціалу та оцінюванням реформ децентралізації на регіональному розвитку. Додатково, Україну включено в програму *Моніторингу та оцінки сільськогосподарської політики 2020 року*.



Щоб допомогти усунути системні порушення щодо рівня доброчесності в системі освіти України, у 2017 році ОЕСР підготувала *Огляд рівня доброчесності у державній освіті*. Огляд фокусується на розробці політики, спрямованої на усунення ризиків недоброчесності, підвищення спроможності для раннього виявлення та знешкодження випадків недоброчесності, а також, в кінцевому рахунку, відновлення довіри громадськості до справедливої системи освіти. ОЕСР також підтримала першу участь України у програмі «Міжнародної оцінки студентів» (PISA). Роботу над *Звітом PISA щодо України* було розпочато в Києві у грудні 2019 року. Україна братиме участь у PISA 2024.

Декілька проектів наразі реалізуються у сфері довкілля та екологічно орієнтованого розвитку. Робота ОЕСР у цьому напрямку має на меті сформулювати рекомендації щодо розробки економічного інструментарію для розроблення й застосування **показників екологічно орієнтованого розвитку в Україні** та покращення **організації надання послуг водопостачання в Україні**. ОЕСР також підготувала *Короткий огляд Енергетичного сектору України* (у 2019 році) та *Моніторинг Енергетичного сектору України 2035 року* (у 2020 році). План заходів ОЕСР-Україна також передбачає проведення цільових оглядів та проектів, націлених на вдосконалення державного управління і реформи регулювання, а також на визначення обмежень постійному і сталому розвитку і добробуту.

ФОКУС: РЕФОРМА ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ (ДП) В УКРАЇНІ

У 2019 році ОЕСР завершила огляд *Реформи ДП сектору вуглеводнів в Україні* на прикладі «Нафтогазу». Побудований на цих висновках, другий огляд проводився з проведенням аналізу ДП сектору електроенергії в Україні на прикладі реформи корпоративного управління «Укренерго». Остаточний звіт було сформовано у червні 2020 року.

У 2020-21 роках ОЕСР проведе **Національний огляд корпоративного управління державних підприємств в Україні**. Цей огляд дасть оцінку власності, корпоративного управління та регуляторних механізмів ДП в Україні. Результатом цієї роботи стануть орієнтовані на Україну рекомендації щодо кращого узгодження практики України з прийнятими на міжнародному рівні стандартами **Керівних принципів ОЕСР щодо корпоративного управління державними підприємствами** («Керівні принципи щодо ДП»), які задають напрямком для забезпечення прозорості, ефективної роботи ДП на рівних умовах із приватними підприємствами. Внаслідок цього огляду може бути офіційно визнане дотримання Україною Керівних принципів щодо ДП.



План заходів, Компонент 3: Інвестиції та бізнес клімат



Дослідження ОЕСР «*Огляд інвестиційної політики України*» та тематичне *дослідження відповідальної поведінки бізнесу*, що зосереджуються на енергетичному секторі України, будуть проведені у 2020-21 роках. Огляд інвестиційної політики ОЕСР оцінює ділове середовище України на основі Рамкової концепції ОЕСР з інвестиційної політики, зосереджуючи увагу на відповідальній поведінці бізнесу, інвестиційній політиці, інфраструктурі та фінансах. Після огляду 2017 року Україна стала 47 країною яка приєдналась до Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиційні та багатонаціональні підприємства та до суміжних правових документів. Відтоді у рамках цієї Декларації Україна є асоційованим членом Інвестиційного комітету ОЕСР та бере участь у засіданнях Робочої групи з відповідального ведення бізнесу та Круглому столі з питань свободи інвестування (FOI).

В *Огляді ОЕСР з питань законодавства та політики в сфері конкуренції в Україні* за 2017 рік було розглянуто прогрес, досягнутий Антимонопольним комітетом України (АМКУ) у впровадженні попередніх рекомендацій щодо таких аспектів: стан конкуренції, інституційні заходи та робочий продукт. **Інструментарій ОЕСР для оцінки конкуренції** доповнює огляд і ставить під сумнів державну антиконкурентну практику, що обмежує без потреби ринкову конкуренцію, або є протекціоністською по відношенню до державних або приватних компаній. У 2020 році ОЕСР розпочала перегляд правил закупівель та практики державних енергопідприємств, використовуючи свої **Керівні принципи боротьби з ціновою змовою в сфері публічних закупівель**, та організовує семінари з питань нарощування потенціалу для вищих посадових осіб у сфері державних закупівель.

Україна фігурує у *переліку ОЕСР щодо фінансування МСП та підприємців 2020 року*. Країна також взяла участь у третьому раунді Акту підтримки малого бізнесу для оцінки Європи у регіоні Східного партнерства. Результати були опубліковані в «*Індексі політики щодо МСП: Країни Східного Партнерства 2020*» у березні 2020 року. Протягом 2018–2019 років ОЕСР працювала над розширенням можливостей для кращого використання **статистики підприємств в Україні**, а в 2021 році буде проведена подальша робота щодо посилення потенціалу Державної служби статистики України. В 2019 році ОЕСР також провела огляд **Стратегії розвитку МСП України** та в червні 2020 року сформувала звіт. З 2015 року ОЕСР продовжує здійснювати моніторинг результатів впровадження рекомендацій ОЕСР з метою усунення бар'єрів для вдосконалення **Рамкової концепції щодо енергосервісних компаній (ЕСКО)** та безперешкодного використання конкурентоспроможності України у секторах енергетики та сільського господарства.

У рамках фінансованої ЄС Програми «Екологічна економіка в країнах Східного партнерства» ОЕСР реалізувала проекти, пов'язані з інвестиціями у «зелену» енергетику в Україні. У звіті *«Доступ до приватних фінансів для зелених інвестицій: фінансування енергоефективності та відновлюваної енергетики в Україні»*, який було опубліковано у 2018 році, розглянуто розвиток екологічних кредитних ліній в Україні та їх використання для сприяння енергоефективності та розвитку відновлюваних джерел енергії. Додаткові роботи включають *«Підтримку екологізації діяльності малих і середніх підприємств в Україні»* та *«Економічні інструменти управління екологічно шкідливими продуктами в Україні»*. Підтримка зеленої економіки України буде продовжуватися за новою чотирирічною програмою EU4Environment, розпочатою в 2019 році. У 2020-21 році ОЕСР оновлює інвентаризацію державної підтримки виробництва та споживання викопного палива, метою якої є підтримка кількісного визначення та реформування субсидій на викопне паливо в Україні.



Короткий огляд взаємодії України з ОЕСР

Участь в органах ОЕСР

- ♦ Асоційований член Комітету зі сталі
- ♦ Асоційований член Інвестиційного комітету (у розширеному засіданні з роботи, пов'язаної з Декларацією про міжнародні інвестиції), в тому числі Робочої групи з відповідального ведення бізнесу та Круглого столу з питань свободи інвестування (FOI)
- ♦ Асоційований член Інклюзивної рамкової програми з питань розмивання оподаткованої бази та виведення прибутку з-під оподаткування (BEPS) Комітету у справах оподаткування
- ♦ Учасник засідань Комітету з питань конкуренції та його допоміжних органів
- ♦ Учасник засідань Комітету з регуляторної політики
- ♦ Учасник засідань Комітету з політики регіонального розвитку

Участь в інших програмах і заходах

- ♦ Антикорупційна мережа ОЕСР для країн Східної Європи та Центральної Азії (AM)
- ♦ Програма ОЕСР «Конкурентоспроможність Євразії»
- ♦ Програма SIGMA (Європейський інструмент добросусідства)
- ♦ Глобальний форум з прозорості та обміну інформацією для податкових цілей
- ♦ Проект «Екологізація економіки в країнах Східного партнерства ЄС» (EaP GREEN)
- ♦ Регіональний Проект Східного партнерства ЄС «Водна ініціатива плюс»
- ♦ Міжнародний транспортний форум
- ♦ Насіннєві схеми ОЕСР (держава-учасниця)
- ♦ Група експортних кредитів та кредитних гарантій ОЕСР (спостерігач)
- ♦ Регіональна мережа старших посадових осіб у сфері бюджету з країн Центральної, Східної та Південно-Східної Європи
- ♦ Регіональний центр ОЕСР-GVH з конкуренції у Будапешті

Приєднання до правових інструментів ОЕСР ([повний перелік](#))

- ♦ Рекомендації Ради з питань штучного інтелекту
- ♦ Багатостороння конвенція щодо впровадження заходів, пов'язаних з угодою про оподаткування для запобігання розмивання оподаткованої бази та виведення прибутку з-під оподаткування
- ♦ Рекомендації щодо ефективного державного інвестування на всіх рівнях урядування
- ♦ Декларація про політику побудови кращого майбутнього для регіонів, міст та сільських місцевостей
- ♦ Рекомендації Ради стосовно Керівних принципів ОЕСР з проведення комплексної експертизи щодо відповідального ведення бізнесу
- ♦ Декларація про міжнародне інвестування та багатонаціональні підприємства, а також про пов'язані правові інструменти
- ♦ Декларація про кращу політику для досягнення продуктивної, сталої та стійкої глобальної продовольчої системи
- ♦ Конвенція про адміністративну взаємодопомогу в податкових питаннях відповідно до Протоколу про внесення змін до Конвенції
- ♦ Рішення Ради щодо перегляду схем ОЕСР для сортової сертифікації
- ♦ Паризька Декларація щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги
- ♦ Багатосторонні керівні принципи (Витяг з Додатку до Рішення про заснування Комітету зі сталі)
- ♦ Стамбульська декларація Міністрів про сприяння розвитку інноваційних та конкурентних на міжнародному рівні МСП
- ♦ Розуміння загальних принципів судноплавства